
LUKIJALLE

TIEDOTUSTUTKIMUS -lehti on syntynyt vastauksena niihin odotuksiin ja toivomuksiin, joita Nordicomin ja Tiedotusopillisen yhdistyksen piirissä on jo usean vuoden ajan esitetty. Lehden tarkoitus on keskitetysti ja säännöllisesti esittää tietoa tiedotustutkimuksen tieteenalan tapahtumista, tutkimusprojekteista, julkaisuista, ja koota näin lukijoikseen alan tutkijat, käytännön tiedottajat, opiskelijat jne.

Lehteä suunniteltaessa ensimmäiselle numerolle asetettiin toivomus, että se osoittaisi lehden luonteen ja kehityssuunnan. Kuitenkin todettiin, että lehden muodon ja sisällöllisen rakenteen tulee olla joustava ja avoin pystyäkseen vastaamaan kehitysvaatimuksiin ja kritiikkiin, pystyäkseen muotoutumaan ja selkiytymään toimitustyön edetessä.

Lehteä toimittavat Nordicom ja TOY ry, jotka myös vastaavat sen sisällöstä. Aineiston toimittamista varten on koottu parisenkymmentä alan laitosta (lueteltu toisaalla lehdessä), jotka toimittavat lehteen tietoja oman alueensa tapahtumista. Toimittuksellisen rakenteen muutokset ovat mahdollisia - ja ilmeisesti myös todennäköisiä - toimitustyön edetessä ja kehittyessä.

Lehti ilmestyy neljästi vuodessa newsletter-tyyppisenä, monisteen muotoisena. Se tullaan jakamaan TOY ry:n maksaneille jäsenille, kirjeenvaihtajalaitoksille sekä Nordicomin tärkeimmille kontaktilaitoksille.

Ensimmäinen numero on siis malli lehden luonteesta ja kehityssuunnasta: Ensimmäkin Nordicomin ja TOY:n esittelyjen ohella Yleisradion suunnittelu- ja tutkimusosaston toiminnan esittely aloittaa alan laitosten esittelyjen sarjan. Tulevaisuudessa pyritään laajentamaan esittelyjä kotimaisista laitoksista myös pohjoismaisiin ja kansainvälisiin laitoksiin.

Kirjauutuuksien esittelyjen ja arviointien (aluksi kotimaisia, myöhemmin myös ulkomaisia) ohella tullaan esittelemään julkaisusarjoja, joista tässä numerossa on esimerkkinä mm. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksella v. 1977 valmistuneet laudaturtutkielmat. Lisäksi on suunniteltu alalla tehtyjen väitöskirjojen arviointisarjaa. Kussakin numerossa esitetään alan keskeisimmistä kokouksista, seminaareista yms. tapahtumakalenteri.

Kaiken kaikkiaan lähdemme liikkeelle siitä, että tämän lehden ensimmäinen numero on sarjassaan ensimmäinen sana, mutta se ei ole viimeinen: se on pohja kehitykselle, jonka toivomme tapahtuvan tiedotustutkimuksen alalla toimivien henkilöiden ja laitosten terveen kritiikin, kannustuksen ja yhteistyön pohjalta. Toivomme kommentteja. Palstamme ovat avoimia yleisölle.

Toimittajat

NORDICOM 5 v.

NORDICOM (Nordic Documentation Centre for Mass Communication Research) on pohjoismainen tiedotustutkimuksen palvelukeskus. Nordicomin perustet-
tävänä on koota joukkotiedotusta kos-
kevaa tutkimus- ja julkaisutietoa,
julkaista tätä tietoa ja välittää
sitä eri käyttäjäryhmille: tutkijoil-
le, opettajille, toimittajille, tie-
dotusvälineille, opiskelijoille jne.

LYHYT HISTORIA

Tampereen Nordicom-keskus perustetiin kokeiluluontoisena tiedotusopin laitoksen yhteyteen Tampereen yliopiston hallituksen päätöksellä 13.6.72. Yliopisto luovutti sen käyttöön tilan ja rahoituksesta perustamisvaiheessa vastasivat Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristö, Unesco sekä Yleisradio. Vuoden 1973 alusta palkattiin Nordicomiin varsinaista henkilökuntaa, ja tätä voidaan pitää toiminnan käynnistymisajankohtana pitkän suunnitteluvaiheen jälkeen.

Muut pohjoismaiset keskuksat ovat Bergenissä (Norja), Göteborgissa (Ruotsi) ja Århusissa (Tanska). Kukin keskus toimii samoilla periaatteilla, ja hallinnollisena yhdysiteenä on hallitus, jossa on edustajat kustakin Pohjoismaasta. Pohjoismaiset keskuksat kuuluvat Unescon koordinoimaan dokumentaatio-keskusten maailmanlaajuiseen verkostoon: muita vastaavia keskuksia on mm. Ranskassa, Englannissa, Puolassa, Singaporessa ja Ecuadorissa.

Rahoitus on tähän vuoteen saakka saatu Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön sihteeristöltä, joka nyt kuitenkin on muuttamassa rahoitusta siten, että yhteispohjoismaisella rahoituksella hoidettaisiin julkaisu- ja muu yhteispohjoismainen toiminta. Kukin keskus hoitaisi oman toimintansa kansallisella rahoituksella. Tanskan ja Norjan osalta kansallinen rahoitus onkin jo järjestetty; Suomen ja Ruotsin osalta rahoitusta ei vielä ole tiedossa.

MITÄ NORDICOM TEKEE?

Päätehtävänä on siis joukkotiedotusta koskevan tutkimus- ja julkaisutiedon kerääminen. Tämä on toteutettu pääasiassa alan tutkimus- ja julkaisutoimintaa seuraamalla ja kyselyillä.

Toinen tehtävä on kootun tiedon julkaiseminen. Vuosittain julkaistaan yhteispohjoismainen joukkotiedotustutkimuksen bibliografia, jota on tähän mennessä ilmestynyt neljä osaa. Suomi on pohjoismaisista keskuksista ainoana julkaissut myös kotimaista bibliografiaa, josta tähän mennessä ilmestyneiden kolmen osan jatkoksi ilmestyy lähikuukausina neljäs osa. Lisäksi toimitetaan erilaisia tutkija- ja julkaisuluetteloita lähinnä kansainväliseen jakeluun. Luetteloiden ohella tietoa levitetään vastamalla informaatiopalvelupyyntöihin.

Tampereen keskukselle asetettiin alun perin tehtäväksi huolehtia koko Nordicomin kansainvälisistä suhteista alan laitosten kanssa. Kansainvälinen kirjeenvaihto on kasvanut melko laajaksi: pelkästään peruskontaktilaitoksia (julkaisuvaihtoa ym.) on jo yli 100. Yksittäisiä kyselyitä alan julkaisuista, toiminnasta, tutkimuksesta jne. eri puolilta maailmaa saapuu viikottain.

LAITOSKIRJASTO

Nordicomin yhteyteen on liitetty tiedotusopin ja toimittajatutkimuksen laitoskirjasto. Vaikka laitoskirjastolle ei ole osoitettu varsinaisia määrärahoja, on sitä pystytty ylläpitämään ja kehittämään muun toiminnan ohella. Kirjallisuutta kirjastossa on yli 1200 nimikettä ja painamatonta aineistoa (esitelmiä, artikkeleita, mietintöjä jne.) lähes tuhat kortistoitua nimikettä ja melkoinen määrä aineistoa odotamassa käsittelyä. Tämän lisäksi käytettävissä on tiedotusopin laudatur- ja toimittajatutkimuksen tutkielmat, alan keskeisimmät aikakauslehdet, bibliografioita, hakuteoksia jne.

Lainaustoiminta on suhteellisen vilkasta, joskin palvelussa on edelleen paljon puutteita, mm. aiheenmukaisen tiedonhakujärjestelmän puuttuminen.

TOIMINNAN SUUNTAVIIVOJA

Kulunut viisivuotiskausi on ollut suurelta osin toimintamuotojen etsimistä. Nordicom:n talouden ja aseman jatkuva epävarmuus - työsopimukset ovat olleet ja ovat edelleen lyhytaikaisia - on heijastunut toimintaan lyhytjänteisyytenä: kuluva vuosi on aina näyttänyt olevan viimeinen toimintavuosi, joten toimintaa ei ole kyetty rakentamaan pitkällä tähtäimellä.

Joitakin osia toiminnasta on tietoisesti jouduttu pitämään minimitasolla, koska niiden laajentamiseen ei ole resursseja. Esim. informaatiopalvelua ei ole aktiivisesti tarjottu ulospäin, koska tiedonhakujärjestelmä edelleen puuttuu. Kuitenkin informaatiopalvelu on yksi toiminnan perusalueista.

Perinteinen kirjastotoiminta on usein vieläkin ymmärretty lähes yksinomaan lainaus-palautus -tapahtumien ylläpitämisenä. Nopeasti lisääntyvän ja uusiutuvan tiedon välittäminen asettaa kuitenkin sekä kirjastot että informaatiopalvelulaitokset melkoisten - sekä teknisten että laadullisten - vaatimusten eteen mm. tietoaineiston säilyttämisen ja käyttöönasettamisen kannalta. Nordicom on luonnollisesti näitä vaatimuksia pystynyt täyttämään vain pieneltä osalta. Tähän mennessä saadut kokemukset - lähinnä tiedotusopin laitoksen opettajien, opiskelijoiden, tutkijoiden sekä ulkopuolisten kohderyhmien piirissä - kuitenkin osoittavat, että juuri tämän tyyppisen informaatiopalvelutoiminnan kehittäminen on välttämätöntä alan tutkimus- ja opetustyön ajanmukaiselle suorittamiselle.
(PJ)

NORDICOMIN JULKAISUT UUTENA SARJANA

Nordicom on toimintavuosiensa aikana julkaissut erilaisia yhteispohjoismaisia luetteloita vuosibibliografian ohella. Vuodesta 1978 lähtien nämä julkaistaan kahtena sarjana:

NORDICOM PUBLICATIONS A (tutkijaluettelot, projektiluetteloit jne.) sekä

NORDICOM PUBLICATIONS B (yhteispohjoismainen bibliografia: Bibliography of Nordic Mass Communication Literature).

Suomen Nordicom:n kotimaiset julkaisut liitettäneen kokonaisuudessaan Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen julkaisusarjaan omana E-sarjanaan, jonka nimikkeen alla julkaistaan sekä Suomalaisen tiedotustutkimuksen bibliografia että muita luetteloita ja oppaita.

(PJ)

NORDICOMIN TUOREET JULKAISUT

Nordicom:n keskuksien (Bergen, Göteborg, Tampere, Århus) kokosivat syksyllä 1977 tietoja kahta luetteloita varten, jotka nyt ovat ilmestyneet:

Mass Communication Researchers in Scandinavia. Nordicom Publications A:1/1978. Tampere 1978. ISBN 951-44-0683-4. (34 s.)

Scandinavian Mass Communication Research: Publications in English, French and German. Nordicom Publications A:2/1978. Tampere 1978. ISBN 951-44-0684-2. (46 s.)

Mass Communication Researchers in Sweden, Swedish Mass Communication Research: Publications in English, French and German. Appendix to Nordicom Publications A:1/1978 and A:2/1978. Tampere 1978. (29 s.)
(PJ)

TOY ry.

Tiedotusopillinen yhdistys eli TOY ry perustettiin Tampereella v. 1974. Tiedotustutkimuksen alalta puuttui tuolloin oma yhdistys, joka olisi koonnut piiriinsä kaikki tai ainakin keskeisen osan suomalaisista tiedotustutkijoista. Myöskään minään muun tieteenalan piirissä toiminut järjestö ei pystynyt tyydyttämään alan tarpeita.

Tiedotusopillisen yhdistyksen idea tieteellisenä yhdistyksenä on tiettyssä mielessä laajempi kuin monien muiden yhdistysten tai seurojen. Tiedotusalan luonnetta muokkaa osaltaan sen tietynlainen "käytännölläheisyys" (ehkä ammatillisuus), joka yhdistää tiedotusoppitieteen ja käytännön journalismin tai muun tiedottamisen keskenään.

TOY ry on tiedotusalan tutkijoiden, käytännön tiedottajien ja toimittajien sekä alan opiskelijoiden yhteinen järjestö, joka pyrkii edistämään tiedotusopin tutkimusta ja opetusta Suomessa. Yhdistykseen on jäsenenä kuulunut sekä tutkijoita, journalisteja että runsaslukuinen opiskelijamäärä.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat olleet muiden tieteellisten yhdistysten tavoin pääosiltaan erilaiset seminaarit, jäsenillat ja muut tapaamiset sekä kirjallisen materiaalin toimittaminen.

TOY aloitti jäsenkirjeen julkaisemisen vuoden 1975 alusta; vuonna 1976 se muutti nimensä TOY-TIEDOTTEEKSI ja uusiutui ulkoiselta asultaan. Tiedotteessa julkaistiin selostuksia menneistä ja uutisia tulevista tapahtumista, eräitä haastatteluita, hieman laajempia katsauksia jonkin laitoksen tapahtumiin, ilmoitettiin saapuneista teoksista, tehdyistä nimityksistä ja kansainvälisistä tapahtumista. Jäsentiedote ei kuitenkaan herättänyt jäsenistöä kirjoittamaan siihen.

Yhdistys on julkaissut kaksi omaa julkaisua. Vuonna 1974 julkaistiin yhdistyksen kontaktiseminaarin alustukset ja keskustelut sekä vuonna 1975 Tiedotusopin tieteenpäivien alustukset. TOY on lisäksi jakanut kaikille jäsenilleen Nordicom:n toimittaman bibliografian ja tarjonnut halukkaille useita tieteellisiä raportteja ilmaiseksi.

TOY on toiminut lisäksi matkanjärjestäjänä ja lehdenvälittäjänä. Vuonna 1976 tehtiin ryhmämatka Leicesterissä pidettyyn IAMCR:n tieteelliseen konferenssiin ja kymmenenteen yleiskokoukseen. Tänä vuonna matka tehdään Varsovaan tieteelliseen konferenssiin ja yhdenteentoista yleiskokoukseen. Vuonna 1976 TOY välitti jäsenilleen Journal of Communication -lehden vuosikertatilauksia alennettuun ryhmähintaan.

Kansainvälisesti TOY on tiivistänyt suhteitaan muissa Pohjoismaissa juuri perustettuihin sisarjärjestöihin ja toimii kansainvälisen kattojärjestön IAMCR:n kansallisena yhdistyksenä.

Tiedotusopillisella yhdistyksellä on tietty erikoisasema lausunnonantajana sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. TOY antaa Suomen Unesco-toimikunnan pyynnöstä lausuntoja mm. Unescon viestintäpoliittisista kannanotoista jne.

Vuonna 1978 yhdistystä johtaa 11-jäseninen hallitus tutkija Jukka Haapasalon (Yleisradio, suunnittelu- ja tutkimusosasto) toimiessa puheenjohtajana. Yhdistyksen aikaisempina puheenjohtajina ovat toimineet

1974	Pertti Hemánus
1975	Tapio Varis
1976	Tapio Varis
1977	Tarmo Malmberg.

Tämän vuoden hallituksen kokoonpano on esitetty toisaalla tässä lehdes-
sä. Hallituksessa on ollut (tosin

ei virallisina edustajina) toimittajia Suomen Sanomalehtimiesten Liitosta, Radio- ja Televisiotoimittajien Liitosta, Paikallislehtien Liitosta, tutkijoita Suomen sanomalehdistön historia -projektista, Tampereen, Helsingin ja Turun yliopistoista sekä alan opiskelijoiden edustaja.

Tämän vuoden toimintasuunnitelman pääkohdat muodostavat Varsovan tieteellisen konferenssin valmistelu ja matka, Tiedotustutkimus -lehden kehittäminen sekä perinteisten ja sääntömääräisten tilaisuuksien pitäminen. Vuonna 1979 Ruotsissa pidettävän IV Pohjoismaisen tiedotustutkijain konferenssin valmistelu aloitetaan kevään aikana. Ohjelmassa on lisäksi yhteydenpito suomalaisiin, muilla tieteenaloilla toimiviin tieteellisiin yhdistyksiin.

Tiedotustutkimus-lehdessä tullaan myöhemmin palaamaan TOY ry:n eri toimintalojien erittelyyn.
(RJ)

TOY RY:N HALLITUS VUONNA 1978

Jukka Haapasalo, puheenjohtaja, YK,
Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto
Tarmo Malmberg, varapuheenjohtaja, YK
Renny Jokelin, sihteeri, YK, Työsuojeluhallitus, Tiedotusosasto
Erkki Astala, yht.yo, Tampereen yliopisto
Risto Astikainen, YK, toimittaja, TV 2
Pertti Hemánus, prof., Tampereen yliopisto
Jyrki Jyrkiäinen, YK, Tampereen yliopisto
Ullamaija Kivikuru, FK, Helsingin yliopisto
Veikko Pietilä, apulaisprofessori, Tampereen yliopisto
Martti Soramäki, VTK, Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto
Tapio Varis, YT, dosentti, Helsinki.

KALENTERI

1. TOY RY:N JÄSENMAKSU (voit suorittaa oheisella tilillepanokortilla)
2. TIEDOTUSTUTKIMUS -LEHTI
Ilmestyy vuonna 1978 helmi-, touko-, syys- ja marraskuussa. Lehden palstat ovat kaikille avoimia - kynä käteen!
3. SOSIOLOGIPAIVAT pidetään 25-26. helmikuuta Helsingin yliopiston sosiologian laitoksella (Franzeninkatu 13, Helsinki 50). Päivien yleisteemana on "Elämäntavan tutkimus". Aiheen pääalustajina ovat Antti Eskola, J-P. Roos, Juha Partanen ja Stuart S. Blume Englannista (tieteen sosiologia). Lisäksi toimii työryhmiä kymmeneltä osalueelta. Päivät ovat kiinnostavat myös tiedotusalan kannalta.
4. DELEGAATIO DDR:STÄ
Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksella vieraillee 7-14.3. kolmen hengen ddr-läinen delegaatio Karl-Marx -yliopiston (Leipzig) journalistiikan osastosta. Ohjelmassa on mm. tutustuminen toimittajakoulutusta antaviin laitoksiin Suomessa.
5. YVA 30-VUOTISSEMINAARI
Suomi-Neuvostoliitto-Seuran tiedotusjaosto, UM:n lehdistötoimisto ja Neuvostoliiton kulttuuri- ja tiedeokeskus järjestävät YVA 30-vuotisseminaarin Helsingissä 14.3. Yhtenä pääaiheena on "Vastaako Suomen ja Neuvostoliiton välinen tiedonvälitys maittemme hyvin ulkopoliittisten suhteiden tasoa". Tilaisuuden pääalustajina ovat Spartak Beglow Neuvostoliitosta ja Pertti Hemánus Suomesta.

KUTSU

6. Tukholmassa pidetään 16-17.3. (päivämäärät todennäköiset) IV:n Pohjoismaisen tiedotustutkijain konferenssin järjestelytoimikunnan ensimmäinen suunnittelukokous; konferenssi pidetään Tukholmassa vuonna 1979. Edellinen eli III pidettiin viime vuoden elokuussa Orivedellä. Järjestelytoimikunnan suomalaiset jäsenet ovat Pertti Hemänus ja Taisto Hujanen.
(RJ)
7. ILMOITTAUTUMINEN VARSOVAAN TOY:n sihteerille viimeistään 20. maaliskuuta. Kokousmaksut maksetaan viimeistään 25. huhtikuuta. Itse matka syyskuussa.
8. TUKHOLMAN UNESCO-KOKOUS huhtikuussa (ks. ohessa)
9. TOY:N KEVÄTKOKOUS 30.4. alkaen klo 17.00, Kesäkatu 2, kokoushuone 635. Alustaa mm. Hannu T a a n i l a.

TOY RY:N KEVÄTKOKOUS 30.4.

Tiedotusopillisen yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidetään Helsingissä 30.4. alkaen klo 17.00. Tilaisuus pidetään Yleisradion tiloissa, Kesäkatu 2, kokoushuone 635.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat, kuten vuoden 1977 toiminta- ja tilikertomukset ja myönnetään vastuuvapaudet viime vuoden vastuuhenkilöille.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa puhutaan muutakin. Kevätkokoukseen on pyydetty muutamia alustuksia: toistaiseksi on tiedossa, että toimituspäällikkö Hannu Taanila kertoo tutkimuksen ja käytännön läheisyydestä ja etäisyydestä.

Vanhat, nykyiset ja tulevat jäsenet joukolla mukaan. Muistathan: jäsen on äänivaltainen jäsenmaksun maksettuaan.
(RJ)

TIEDOTUSTUTKIMUS -lehden ensimmäisen numeron painos on 300 kpl. Sitä on jaettu alasta kiinnostuneille yksityishenkilöille sekä laitoksille.

Toisesta numerosta lähtien lehti jaetaan TOY ry:n maksaneille jäsenille, kirjeenvaihtajalaitoksille ja Nordicomin tärkeimmille kontaktilaitoksille.

LISÄTIETOJA LEHDESTÄ SAA LEHDEN TOIMITUKSESTA: NORDICOM, Tampereen yliopisto, PL 607, 33101 Tampere 10, puh. 931-156 324.

(Maksamalla TOY ry:n jäsenmaksun saat lehden jäsenetuna)

KOKOUKSIA

VARSOVAN MAAILMANKOKOUS

Kansainvälinen järjestö, IAMCR, pitää yleiskokouksen ja sen yhteydessä tieteellisen konferenssin joka toinen vuosi. Viimeisimmät kokoukset on pidetty Buenos Airesissa (1969), Leipzigissa (1972) ja Leicesterissä (1976). IAMCR:n yhdestoista yleiskokous pidetään tänä vuonna Puolan pääkaupungissa Varsovassa syyskuun 4-9. päivinä.

Varsovan kokouksen aiheena on "Mass Media and National Culture". Aiheesta käydään keskustelua etukäteen pyydettyjen alustusten ja kommenttipuheenvuorojen perusteella. Yleistuntojen lisäksi kokouksen osanottajat jakautuvat kiinnostuksensa mukaan erilaisiin työ- ja keskusteluryhmiin.

Tiedotusopillinen yhdistys järjestää - mikäli kiinnostusta on - ryhmämatkan Varsovaan. Suomalainen edustus on kahdessa viime kokouksessa Leipzigissa ja Leicesterissä ollut merkittävä (Leicesterissä 20).

Alustavien tiedustelujen mukaan ryhmämatka halvimman mahdollisuuden mukaan maksaisi noin 950 mk (lentäen). Konferenssimaksu on lisäksi \$US 150 eli noin 600 mk. Jäsenille, jotka ovat maksaneet jäsenmaksunsa v. 1977 joko yksittäisjäsenenä tai institution kautta, myönnetään maksuista alennusta \$US 20 eli noin 80 mk. Maksu kattaa kaikki kokousmaksut, ruokailun ja majoituksen (lähinnä yhden hengen huoneissa) sekä erilaiset epäviralliset tilaisuudet.

Näitä ovat esim. Varsovan sight-seeing, klassisen musiikin konsertti Varsovan National Museumissa, oopperaesitys ja Varsovan pormestarin järjestämä vastaanotto. Lentomatkan hintaan kuuluu myös majoitus. Näin konferenssin lisäksi voivat matkalle osallistujat viipyä Varsovassa koko viikon, vaikka kokous kestääkin vain viisi päivää.

Matkan järjestäminen riippuu jäsenistön halukkuudesta. Ryhmälennusten saamiseksi tarvitaan ainakin 16 henkilöä. *Pikaiset ilmoittautumiset tulisi toimittaa TOY:n sihteerille tai muille hallituksen jäsenille viimeistään maaliskuun 20. päivänä (mielettään sitovat ilmoittautumiset).* Ilmoittautujille lähetetään tämän jälkeen tarvittavat kaavakkeet. Maksujen ja rekisteröinnin tulisi tapahtua IAMCR:n päämajaan viimeistään 30. huhtikuuta. Järkevintä on toimittaa rekisteröintikaavakkeet TOY:n toimesta yhdessä Leicesteriin.

Lisänä mainittakoon, että Varsovaan voi ottaa mukaan myös konferenssiin osallistumattoman matkakumppanin, jolta majoitus ja ruokailukulut ovat \$US 100 eli noin 400 mk. Matkan hinta on sama, 950 mk.

TOY:n ryhmämatkaa varten on anottu Suomen Akatemian tieteellisten kokousten matka-avustuksista yhteissumma, jota ei vielä ole myönnetty. Avustuksen saaminen laskisi matkakustannuksia jonkin verran.

SIIS: mikäli lähdet Varsovaan, ilmoittaudu ennen 20. maaliskuuta mieluiten TOY:n sihteerille osoitteella TOY ry, PL 280, 33101 Tampere 10. Merkitse ilmoittautumiseesi myös puhelinnumerosi.

(RJ)

RUOTSISSA KANSAINVÄLISIÄ KOKOUKSIA

Ruotsissa pidetään kevään kuluessa kaksi merkittävää, maailmanlaajuista viestintäalan konferenssia. Unescon korkea-arvoisista asiantuntijoista koottu kansainvälinen kommunikaatiokomissio pitää toisen kokouksensa 28-29. huhtikuuta ja järjestää sitä ennen 24-27. huhtikuuta Tukholmassa seminaarin. Tässä seminaarissa käsitellään ensisijaisesti uutistoimintojen roolia kansainvälisessä informaatiovirrassa. Seminaari järjestetään Ruotsin hallituksen pyynnöstä.

Seminaari keskittyy kehitysmaiden uutistoiminnan rakenteellisiin probleemeihin. Osanottajia tulee komission ja Unescon sihteeristön lisäksi suurista tiedotusvälineistä ja uutistoimistoista. Alustavasti on suunniteltu osanottajia kaikista suurista uutistoimistoista (AP, UPI, Reuter, AFP, TASS, Hsinhua) sekä neljästä-viidestä keskisuuresta toimistosta, alueellisista yhteistyöjärjestöistä uutistoimintaa varten kehitysmaissa, sitoutumattomien maiden uutispoolista, ITU:sta, lehtimiesliitoista, IPI:stä, lehtikustantajien järjestöistä jne. Lisäksi seminaariin osallistunee parikymmentä observaattoria ja kymmenkunta ruotsalaista osanottajaa. Kaikkiaan seminaariin on aiottu kutsuttavan noin 70 henkilöä.

Toinen merkittävä kansainvälinen tiedotusalan asiantuntijakokous on niinikään Ruotsissa 8-12. toukokuuta. Silloin noin 25 asiantuntijan ryhmä pohtii teemaa "the right to communicate", jonka tutkimuskohteen esilletuomisessa Unescossa Ruotsin hallitus on ollut aktiivinen.

Molempien kokousten kulkua ja sisältöä seuraa Suomessa Unesco-toimikunnan tiedotusjaosto.

(TV)

SYMPOSIUM ORIVEDELLA

Joukkotiedotuksen rooli rauhan edistämässä ja turvaamisessa oli aiheena kansainvälisessä symposiumissa, joka järjestettiin Orivedellä 9-11.11.77. Symposiumiin otti osaa sekä journalisteja että tiedotus- ja rauhantutkijoita edustaen Länsi-Euroopan ja Itä-Euroopan maita, Lätinalaista Amerikkaa ja Aasiaa.

Keskeisimmiksi keskustelunaiheiksi symposiumissa nousivat kaksi varsin ajankohtaista kysymystä: (1) rauhanomaisen rinnakkainelön joukkotiedotukselle asetettavat vaatimukset, erityisesti ETYKn jälkeen sekä (2) uusi kansainvälinen tiedotusjärjestys. Tilaisuus ei ollut pelkästään nykyisen tilanteen inventaariota, vaan niiden mahdollisuuksien kartoittamista, joiden avulla pystyttäisiin edistämään sekä uuden kansainvälisen tiedotusjärjestyksen vaatimusta että ETYKn periaatteita tiedonvälityksen alalla. Erityisen huomion tässä yhteydessä sai kysymys tiedonvälityksen ja lehtimiesyhteistyön kodifioimisesta. Symposiumissa todettiin, että tiedonvälitystä koskevat kodifiointipyrkimykset tarjoavat yhden konkreettisen keinon edellä mainittujen tavoitteiden edistämiseksi.

Symposiumin alustukset tullaan julkaisemaan englannin ja saksankielisenä kirjana Wienissä sijaitsevan kansainvälisen rauhaninstituutin toimesta (International Institute for Peace). Wienin instituutti toimi yhtenä symposiumin järjestäjänä Rauhan- ja konfliktintutkimuslaitoksen sekä Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen kanssa.

(LP)

KIRJALLISUUS

UUSIA JULKAISUJA

HEMANUS, PERTTI & VARIS, TAPIO: *Joukkotiedotus eilen ja tänään.* Tampere, Oy Gaudeamus Ab, 1977. ISBN 951-662-200-3. (149 s. + liitt.)

VARIS, TAPIO & SALINAS, RAQUEL & JOKELIN, RENNY: *International News and the New Information Order.* Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos, Julkaisusarja 39/1977. Tampere 1977. ISBN 951-44-0649-4. (149 s.)

MASSKOMMUNIKATIONSFORSKNINGENS VETENSKAPLIGA STATUS. Den tredje nordiska mediaforskar konferensen i Orivesi den 17.-20. augusti 1977. Redigerad av Pertti Hemánus och Taisto Hujanen. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos, Julkaisusarja 40/1977. Tampere 1977. ISBN 951-44-0685-0. (190 s.)

TIEDOTUSTUTKIMUKSEN HYÖDYNTÄMISSEMINAARI. Lammin biologinen asema 15.-16.09.1975. Raportti. Suomen Unesco-toimikunta.

WOLLEN, PETER: *Merkityksen ongelma elokuvassa (suom. Tarmo Malmborg).* Helsinki, Oy Gaudeamus Ab, 1977. ISBN 951-662-204-6. (128 s.)

Käännöksen pohjana on vuonna 1969 ilmestyneen Peter Wollenin teoksen ensimmäinen ja kolmas, korjattu painos. Kirjan kolme päälukua liittyvät klassisen neuvostoelokuvan uudelleenarviointiin (Eizenstein), ns. 'cahierslaisen' elokuvakritiikin perusteiden katsastukseen (auteur-teoria) ja elokuvateorian kehityksen merkkiopillisten näköalojen esittelyyn (semiotiikka). Wollenin näkökulma antaa teokselle 'poikki'- ja 'monitieteellistä' ominaispainoa: teos liikkuu 1920-luvun neuvostokulttuurin tutkimuksesta estetiikkaan sekä 1950-60-lukujen yhdysvaltalaisen elokuvan analyysistä strukturalismiin ja semiotiikkaan.

VAITÖSKIRJOJA VUODELTA 1977

KAUKIAINEN, LEENA: *Pikkuvaltiot kansainvälisen kriisin varjossa.* Turvallisuuskysymys Ruotsin, Suomen ja Tanskan julkisessa keskustelussa lokakuusta 1937 marraskuuhun 1938. Tampereen yliopisto, Historiatieteen laitos, Julkaisuja 2. Tampere 1977. ISBN 951-44-0562-5. (391 s.)

KONSTARI, TIMO: *Asiakirjajulkisuudesta hallinnossa.* Tutkimus yleisten asiakirjain julkisuudesta hallinnon kontrollivälineenä. Helsingin yliopisto. Suomalaisen lakimiesyhdistyksen julkaisuja A-sarja N:o 121. Vammala 1977. ISBN 951-9068-69-4. (412 s.)

MÄRKÄLÄ, HANNU: *Joukkotiedotus ja ihmiskuva.* Tutkimus Neuvostoliiton ja Yhdysvaltain joukkotiedotuksen välittämästä ihmiskuvasta. Helsingin yliopisto, Sosiaalipolitiikan laitos, Tutkimuksia no 3/1977. Kotka 1977. ISBN 951-45-1069-0. (326 s., liitt., taul.)

SISÄTTÖ, SEPPÖ: *Televisio ja vaalit.* Tutkimus Suomen television esittämien eduskunta- ja kunnallisvaali ohjelmien seuraamisesta vuosina 1960-1975. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellisen Yhdistyksen Julkaisusarja 17. Helsinki 1977. ISBN 951-99136-3-7. (250 s., liitt., taul., kuv.)

V. 1977 VALMISTUNEET LISENSIAATTITUTKIELMAT

JYRKIÄINEN, JYRKI: *Journalismi ja yhteiskunta.* Tutkielma porvarillisen journalismin perustavista kehitysuunnista ja journalistisen järjestelmän eriytymisestä.

KAHMA, ILKKA: *Toimitusdemokratiakokelu ja lehtiorganisaatio.* Tutkimus osallistumisjärjestelmän vaikutuksista lehtiorganisaation muotoon ja toimintaan.

MALMBERG, TARMO: *Johdatus elokuvan semiotiikkaan.*

MIETTINEN, JORMA: *Aineiston tarjonnan vaikutuksista lehtitiedon tuotantoprosessissa.* Tiedotusprosessin erittelyä tiedon tuotannon näkökulmasta.

**TAMPEREEN YLIOPISTON TIEDOTUSOPIN
LAITOKSELLA V. 1977 VALMISTUNEET
LAUDATURTUTKIELMAT**

AALLAS, ESA: Ideologia ja sanomalehti - vasemmistopuolueiden periaateohjelmien ja sanomalehtikirjoittelun välisen suhteen tarkastelua.

ANTILA, ULLA & REIMS, VIRVE: Romanttisen rakkauslukemistot. Naisille tarkoitettun kioskiviihteen sisällön ja kielen tarkastelua.

BLÄFELD, ANTTI & JALONEN, OLLI: Joukkotiedotus ja dominanssi kansainvälisessä järjestelmässä.

ELSILÄ, TAPANI & IKALA, JUHANI & JALANEN, JUSSI & TERVO, KARI: Viestintätilastot. Unescon suosittelman joukkotiedotuskartoituksen sovellutus Suomeen.

FREDRIKSSON, LARS-OLOF: Maanpuolustusaiheisen lehdistökirjoittelun sisällönanalyysi (1968-1974) erityisesti valtakunnallisten lehtien pääkirjoitusten ja uutisten osalta tarkasteltuna.

GRÖNFORS, MAARIA & KÖNÖNEN, MATTI: Kuumat kaapelit. Tutkimus kaapelitelevision historiasta, lainsäädännöstä ja käyttömahdollisuuksista.

HASKO, ANNE: Elintarviketyöläisten lakko ja lehdistön siitä välittämä kuva.

HERNESMAA, JORMA & MÄNTYLÄ, KAUKO: Semmonen on meidän tie. Tutkimus kehitysalueen ykkösvyöhykkeeltä vuonna 1971 ja 1974 Tampereelle muuttaneiden joukkotiedotuskäyttäytymisestä.

HOLOPAINEN, ORVOKKI: Painovapautta koskevan lainsäädännön noudattamisen valvonta Suomessa itsenäisyyden aikana. Oikeusministeriön saama ulkopuolinen apu valvontatyössä.

INKINEN, EEVA: Kansan Uutisten ja Uuden Suomen kirjallisuutta käsittelevä aineisto vuosina 1968 ja 1973.

JALONEN, RIITTA: Viestinnän kansainvälisoikeudellinen sääntely.

JOENNIEMI, TIMO: Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnan tiedotustoiminta.

JUNNILA, PIRKKO & REPO, RISTO: Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssi laatulehdistössä.

JÄÄSKELÄINEN, JOUKO: Suomalaisen toimittajakunnan sananvapauskäsitykset.

KAHMA, ILKKA: Suomen infrastruktuurin historiallis-organisatorinen kehitys. Tutkimus viestintäpolitiikan historiallisesta muotoutumisesta.

KARAKORPI, EEVA: Esikouluikäisten televisionkatselu ja luontokäsitykset.

KAUKONEN, MARJATTA: Saksalainen sanomalehtitiede. Saksalaisen joukkotiedotustutkimuksen kehityksestä ja kehityksen liikevoimista kahden maailmansodan välisenä aikana.

KIVISTÖ, KATARIINA & LIITEN, MARJUKKA: Poikkeavuuden käsittely sanomalehdistössä. Sisällön erittely poikkeavuudesta kirjoittelusta yhdeksässä sanomalehdessä vuosina 1962, 1968 ja 1975.

KOMULAINEN, SIMO: Opiskelijaliike, opiskelijapolitiikka ja opiskelijatiedottaminen.

KOSONEN, PIRKKO & JANKKILA, HILKKA: Suomenkielisen tiedon kulku ruotsin-suomalaisille.

KUNNAS, VIRPI: Lehdistö- ja tiedotusopin opiskelijoiden sijoittuminen työmarkkinoille.

KUPIAINEN, EIJA: Pirkkalan kunnan tiedotustoiminta. Kunnallisen tiedottamisen kartoitustutkimus ja kehittämisuunnitelma.

KYRÖNEN, HELENA: Underground-lehdistö Yhdysvalloissa ja Suomessa.

LATVAKANGAS, EVA: Puoluepolitiikka suomenruotsalaisessa sanomalehdistössä. Lehtien puoluepoliittisen aineiston vertaileva tutkimus.

LEHTONEN, RIITTA & MURTOMÄKI, HELINÄ: Suomen suurimmat asiakaslehdet. Käsitteen selvittelyä ja kuuden lehden analyysi.

LEPPÄNEN, HARRI: Journalistien kansalliset ja kansainväliset säännöt.

LUUKKANEN, TAUNO A.: Radiolähetysten jakaantuminen maailmassa.

MÄKELÄ, RITVA: Paikallislehden menestymisen edellytyksistä. Esimerkkinä Lempäälän-Vesilahden Sanomat.

OLLIKAINEN, HEIKKI: Neuvosto-Karjala-lehden suomalaiset tilaajat vuonna 1973. Marxilaisen lehdistäteorian peruspiirteet, neuvostoliittolaisen sanomalehtikirjoittelun painopisteet ja Neuvosto-Karjalan suomalaistilaa-
jien perustyytit.

PORVARI, MARKKU: Sanomalehtiorganisaation osallistumisjärjestelmän kehittäminen.

RUUSUNEN, AIMO: Porilaiset joukkotiedotusvälineet ja Satakunnan tuotantoelämä. Riippuvuussuhteiden ja viestinnän sisällön tarkastelua.

SALINAS BASCUR, RAQUEL: News Agencies and the New Information Order. The Associated Press Coverage of the Intergovernmental Conference on Communication Policies in Latin America and the Caribbean held in Costa Rica, July 1976.

SÄRKELÄ, SOINTU: Valokuva viestintänä.

TINDWA, JOHN BOSCO: Broadcasting in Africa.

TUORINIEMI, HELJÄ: Iltaset-iltalehti Oulussa.

TUUSA, PIRJO & ITKONEN, HELENA: Kuntien tiedotustoiminnan yleiskartoitus.

WECKSTRÖM, KIM: Ideologiforskningens teoretisk-metodologiska grunder.

VIRTANEN, MARIANNE: Kehitysmää ja joukkotiedotus: tutkimus Sambiasta ja sen sanomalehdistä.

ÄHLMAN, TEIJA: Organisaatioiden todellisuus ja tiedottaminen. Tutkimus Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön, Suomen Työnantajain Keskusliiton ja työsuojeluhallituksen tiedotustoitinnasta.

ÅSVIK, ESKO: International Press Institutens historiasta ja sananvapauskäsityksestä. Kuvailleva tutkimus International Press Institute -järjestön historiasta vuosina 1951-1975 sekä IPI:n sananvapauskäsityksestä ja sananvapauskäytännöstä IPI:n omien kannanottojen valossa.

LAUDATURTUTKIELMAT V. 1978

RUOKOLAINEN, MARTTI: Ammattiyhdistysliike ja ammattiyhdistyslehti. SAK:n lehdistön rakenteen ja sisällön tarkastelu.

UOTINEN, ANNELI: Intimiteettisuoja-
lain vaikutus neljään aikakauslehteen.

MTV:LTÄ UUSI JULKAISUSARJA

"MTV:n viestintäraportteja" on uusi viestinnän, lähinnä televisioon liittyvän tutkimuksen julkaisusarja, jossa vuosittain ilmestyy 5-10 raporttia. Ensimmäiset julkaisut valmistuivat joulukuussa 1977.

A-sarjassa julkaistaan tutkimuksia ja tutkielmia (esim. pro gradu-töitä jne.) ja B-sarjassa MTV:n ulospäin antamia lausuntoja, mietintöjä ja suunnitelmia.

Tähän mennessä ovat ilmestyneet seuraavat raportit:

Sarja A

- 1/1977 Jari Seppälä: Televisiouutisten aihevalinta
- 1/1978 Heikki Kasari: Katsomishalukkuus ja ohjelmatyypit
- 2/1978 Päivi Hirvonen: Tv-mainossanoman rakenne ja ärsyttävyyys

Sarja B

- 1/1977 MTV ja Nordsat
- 2/1977 MTV:n lausunto ohjelmatoiminnan säännösten uudistusesityksestä.

Teknisistä syistä raporttien painosmäärä on vain noin sata. Niiden jakelu kattaa lähinnä tärkeimmät kirjastot ja yliopistot. Lisäksi ilmestyi vuonna 1977 sarjassa MTV-julkaisuja seuraavat viisi raporttia:

- 1/1977 Yleisradion ohjelmatoiminnan säännösten uudistaminen - MTV:n lausunto (Huom! eri lausunto kuin B-sarjan 2/1977)
- 2/1977 MTV:n uutiset - taustaa ja väitteitä
- 3/1977 20 vuotta tv-mainontaa
- 4/1977 Esitys MTV:n uutislähetysten aloittamisesta
- 5/1977 Televisio vaikuttajana suomalaisessa yhteiskunnassa.

Edellisen sarjan painos on suurempi kuin viestintäraporttien. Lisätietoja MTV-julkaisuja -sarjasta saa sen vastaavalta toimittajalta, tiedotuspäällikkö Mirja Lappi-Seppälältä ja MTV:n viestintäraportteja-sarjasta valtiot.tri Seppo Sisätöltä.

(MTV)

NIMITYKSIÄ MTV:SSA

MTV:n asiantuntijaksi viestintään liittyvissä kysymyksissä on 16.12.1977 lähtien nimitetty yhtiön nykyinen tutkimuspäällikkö valtiot.tri Seppo S i s ä t t ö.

MTV:n tutkimuspäälliköksi on 16.12.1977 lähtien nimitetty yhtiön nykyinen suunnittelija valtiot.maisteri Heikki K a s a r i.

(MTV)

TUTKIMUS MAINONNAN INFORMAATIO-SISÄLLÖSTÄ VALMISTUMASSA

Elinkeinohallituksen tilaamana on Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksella valmistumassa tutkimus mainonnan informaatio-sisällöstä. Sen empiirisessä osassa on edeltävän taustateorian pohjalta sisällön erittelyn keinoin tutkittu neljän tuoteryhmän mainonnan sisältämää informaatiota. Tutkijana on Ilkka T e r v o n e n.

(PH)

PROJEKTIT

TUTKIMUS ULKOMAIDEN KUVASTA JOUKKOTIEDOTUKSESSA

Unescon 19. yleiskokouksessa Nairobissa hyväksyttiin Pohjoismaiden esittämä (Suomen aloitteesta tehty) päätöslauselma, jolla kaksivuotishjelmaan 1977-78 sisällytetään tutkimus "eri yhteiskuntajärjestelmiä ja kehitystasoja edustavien vieraiden maiden kuvasta sellaisena kuin se ilmenee vastaavien maiden massalevikkisessä lehdistössä". Unescon tehtäväksi tuli ainoastaan huolehtia siitä, että tutkimus käynnistyy ja tulee asianmukaisesti koordinoituksi; tutkimuksen lähempi suunnittelu, rahoitus yms. seikat edellytettiin jäävän hankkeesta kiinnostuneiden osanottajien huoleksi (ns. joint study -periaate).

Unescon sihteeristössä on päätetty delegoida projektin koordinointi International Association for Mass Communication Research -järjestölle, jonka presidentti James Halloran on kirjeitse lähestynyt kymmenkuntaa tutkimuslaitosta (Yhdysvallat, Neuvostoliitto, Saksan liittotasavalta, Saksan demokraattinen tasavalta, Suomi, Ruotsi, Jugoslavia, Venezuela, Nigeria, Egypti sekä jokin Aasian maa) kutsuen näitä osallistumaan tähän tutkimukseen. Osanottajiksi kutsuttujen valinta ja tutkimuksen alustava kaavailu tapahtui 18-20-7.77 Pariisissa pidetyssä kokouksessa, jossa Unescon sihteeristö siirsi hankkeesta huolehtimisen IAMCR:lle.

Tutkimus kohdistetaan kussakin maassa joukkotiedotuksen sisältöön, tarkemmin sanottuna sanomalehdistöön, jota valitaan edustamaan 1-2 lehteä kustakin merkittävästä lehdyryhmästä (mukaan lukien maan laajalevikkisimmät päivälehdet), ja televisio-ohjelmistoon, josta tarkastellaan ainoastaan uutis-, ajankohtais-, dokumentti- ja urheiluohjelmia (sarjaelokuvat yms. fiktiivinen aines jätetään tämän tutkimuksen ulkopuolelle).

Tutkimusperiodina on alkuvuosi 1978, jolta poimitaan kahden viikon päiviä vastaava otos (yksi yhtenäinen viikko, toimen "viikko" siten että kukin viikonpäivä poimitaan eri kalenteriviikolta). Ainakin yhden lehden osalta tutkitaan lisäksi viikon näyte vuosilta 1948, 1958 ja 1968.

Itse sisällön erittelyn yksityiskohdat ovat vielä kehittelyn alaisina, mutta päätavoitteena tulee olemaan laadullinen eikä niinkään määrällinen analyysi. Kuitenkin tutkimus tulee tuottamaan myös karkean tilastollisen kuvan erityyppisen aineiston jakaantumisesta kussakin välineessä (maittain ja aihepiireittäin). "Laadullinen analyysi" tullaan kohdistamaan muutamiin valittuihin aihepiireihin, joiden välityksellä pyritään kartoittamaan todellisuuden heijastumista ko. tiedotusvälineessä (joukkotiedotusjärjestelmässä); tällaisia teemoja ovat esim. kansallinen kehitys, suhde liennytykspolitiikkaan, valtasuhteet yms. Kutakin teemaa tullaan erittelemään yhteisesti sovituin sisältökategorioin.

Myöhemmässä vaiheessa (1979-80) tutkimusta tullaan jatkamaan Unescon koordinoimana siten, että mukaan tulevat myös muut välineet (aikakauslehdistö, kirjat, elokuvat) ja periaatteessa kaikki sanomatyypit. Tarkoituksena on myös laajentaa tutkimusta käsittämään kussakin maassa vastaava yhteiskunnallisen tietoisuuden taso ("yleinen mielipide").

Nyt käynnistettyyn ensimmäiseen vaiheeseen on Suomessa tarkoitus osallistua eräänlaisella talkooperiaatteella: projektille ei ole osoitettu päätoimista tutkijatyövoimaa, vaan tarvittava työpanos tullaan järjestämään pääasiassa tutkielmien muodossa. Suomen osalta tutkimuksesta ja siihen liittyvistä opinnäytteistä vastaa lähinnä prof. Kaarle Nordens t r e n g.

(KN)

LAITOS ESITTÄYTYY: PTS

PITKÄÄN TAHTAILLEN PTS

Kun sankari kuolee syntyy myytti. Vai syntyykö? Tarkoitukseni on tässä luonnostella Yleisradion PTS-elimien taustaa, tavoitteita ja toimintaa. Lyhyesti, pitäen mielessä sen, että myyttien aika on ohi. PTS-elinkin eli tuolla nimellä vain vajaat kymmenisen vuotta. Syyskuun puolivälistä 1977 on tehtäviä hoidellut Yleisradion suunnittelu- ja tutkimusosasto. Tässä jutussa puhutaan kuitenkin vain tutkimuksesta.

TAUSTA

Yleisradioyhtiöitten suorittaman tutkimustoiminnan keskiössä on monista, osin historiallis-perinteisistä, osin kaupallisista, osin muistakin syistä ollut vastaanottajatutkimus, nimenomaan yleisömäärien - ja tähän liittyen - yleisön koostumuksen selvittäminen. Yleisömäärän maksimointiin ja maksimaalisen yleisön kautta maksimaaliseen mainostuloon pyrkivien kaupallisten tv- ja radioyhtiöitten kannalta päivittäinen ohjelmien - ja mainosten - yleisömäärien ja -koostumuksen tutkiminen on suorasukainen ilmaus taloudellisesta rationaliteetista, pohjan luomisesta mainosaikahinnoitteluun.

Ei-kaupallisten radio- ja tv-yhtiöitten kannalta kysymys on hieman ongelmallisempi, kun tavoitteena ei ole - ainakaan julkilausutusti - yleisömäärien maksimointi, vaan 'eri väestöryhmien tarkoituksenmukainen palvelu'. Tähän viittaa esim. Yleisradion suunta 1: "Ohjelmapolitiikan ratkaisevana tekijänä ei saa olla mahdollisimman suuren kuuntelija- ja katselijajoukon kalastaminen, vaan pyrkimys vaihtoehtojen tarjontaan

sekä hyvään ohjelman laatuun" (s.13-14) ja "kaikkia ohjelmia ei voida edes teoriassa tarkoittaa kaikkia kuuntelijoita tai katselijoita varten... Määrällinen eri ohjelmatyyppien välinen jako ei kokonaan eikä edes pääasiassa voi seurata mallia, joka rakentuu kuuntelija- ja katsojamäärälle. (Kuuntelija- ja katselijamäärien mahdollisimman tarkka tunteminen on silti tärkeää.) Tällainen politiikka johtaisi nykyvaiheessa siihen, että puhtaat ajanvietto-ohjelmat hyvin vahvasti vallitsisivat vakavampien tai "kapeampien" ohjelmien kustannuksella. Suuntausta ei ole katsottu oikeutetuksi missään eurooppalaisessa yleisradioryityksessä, lukuun ottamatta ehkä joitakin täysin kaupallisia yrityksiä, eikä sitä missään tapauksessa voida katsoa oikeutetuksi meillä." (s. 73). (Eino Repo et al., Yleisradion suunta I, Helsinki 1967.)

Niinpä PTS-tutkimuksen painopisteiksi kohotetaan ohjelmapoliittisten tavoitteiden täsmentäminen käsiteanalyysin kautta sekä ohjelma-ainesten ja ohjelmasisällön tutkiminen - yleisötutkimustakaan unohtamatta.

MITÄ SITTEEN ON TEHTY?

Suoritin erästä alustusta varten kärkeän sisällönanalyysin PTS-elimien tekemästä tutkimuksesta (Haapasalo, A Ajatuksia yleisradiotutkimuksesta. Tutkimusmuistio 16/1977, Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto). Sen pohjalta iskee silmään tutkimuksen vahva yleisöorientoituminen - on tosin huomattava, että analyysi kohdistuu PTS-elimien "B-sarjaan" - tutkimusraporttisarjaan, joten muu aineisto (esim. tutkimustuloksia sisältävät suunnitelmamietinnöt) jää analyysin ulkopuolelle.

Kolmivuotistasolla tarkasteltuna raportit jakautuvat sisältöalueittain seuraavasti:

	1967-69		1970-72		1973-75		1976-77		yhteensä	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1 seuraamistutkimukset	6	13	7	20	10	25	9	25	32	20
2 seuraamistutkimusten jatkoanalyysit	2	4	-	-	3	7,5	1	3	6	4
3 ajankäyttötutkimukset	6	13	3	9	5	12,5	3	8	17	11
4 kohdeyleisötutkimukset	8	17	4	11	1	2,5	1	3	14	9
5 ohjelman, ohjelmasarjan tai tyypin yleisö- ja yleisöreaktiotutkimukset	9	19	11	31	3	7,5	11	31	34	21
6 laajemmat joukkotiedotuksen käyttöä ja käyttöarvostuksia koskevat tutkimukset	2	4	-	-	2	5	1	3	5	3
7 muut yleisötutkimukset	12	25	4	11	4	10	3	8	23	15
8 tiedontarve-, maailmankuva- ja perillemenotutkimukset	1	2	4	11	5	12,5	-	-	10	6
9 vaalitutkimukset	-	-	-	-	3	7,5	3	8	6	4
10 ohjelmistorakenne ja muut jt-instituutiotutkimus	-	-	2	6	4	10	2	6	8	5
11 katsaukset tutkimustointaan	2	4	-	-	-	-	2	6	4	3
Yhteensä	48	101	35	99	40	100	36	101	159	101

Huom. Viimeinen jakso (1976-77) sisältää vain 2 vuotta, kun muitten jaksoiden pituus on 3 vuotta. Eri jaksoilla valmistui raportteja seuraavaa keskiavuosi-vauhtia: 1967-69: 16.0/v, 1970-72: 11.7/v, 1973-75: 13.3/v ja 1976-77: 18.0/v.

Sisällöllisesti on nähtävissä, että seuraamistutkimukset (aiemmin indeksitutkimukset) muodostavat jatkoanalyyseineen neljänneksen raporttituotannosta. Ohjelmien tai ohjelmasarjojen yleisötutkimusten osuus on viidennes ja ajankäyttötutkimusten kymmenesosa. Kohdeyleisötutkimusten osuus on 9 % (kohdeyleisöjen ajankäyttöä kartoittavat tutkimukset - esim. maanviljelijöiden ajankäyttötutkimus - on luokiteltu ajankäyttötutkimuksiin) ja muitten yleisötutkimusten 15 %.

Ainekset, joita PTS-elin on yleisradiokeskusteluun, ohjelmatoiminnan kehittämiseen yms. tarjonnut ovat liikkuneet paljolti tiedontarve- ja perillemenoproblematiikan ympärillä. Kuitenkin näiden tutkimusten osuus raporttituotannosta on kovin pieni, vain 6 % (10 raporttia).

Millaista ajallista kehittymistä on tutkimustoiminnan painottumisessa havaittavissa? Muutamia selviä trendejä on nähtävissä: seuraamistutkimusten osuus on selvästi kas-

vanut ja kohdeyleisötutkimusten vähentynyt. Ajankäyttötutkimusten asema on säilynyt varsin vakaana. Laajempia joukkotiedotuksen käyttöä ja käyttöarvostuksia luotaavia tutkimuksia on tullut tasaisen vähän samoin ohjelmistorakenne- ja jt-instituutiotutkimuksia.

Ohjelma- ja ohjelmasarjakohtaisia yleisötutkimuksia on ollut kahdessa aallossa, seitsenkymmenluvun alussa ja nyt. Vuodesta 1973 lähtien on uutena tutkimuslohkona noussut esiin vaalitutkimus; eikä viimeisellä tarkastelujaksolla ole ilmestynyt yhtään tiedontarve- tai perillemeno-problematiikkaan paneutuvaa raporttia.

Kuitenkaan taulukko ei nosta esiin mitään kovin dramaattista; olisihan voinut odottaa, että yleisradiotoiminnassa tapahtunut "normalisointi" näkyisi myös suoritetussa tutkimuksessa. Itse asiassa näin on käynytkin - karkea taulukointi ei vain pysty sitä selvästi osoittamaan. Teoria- ja perustutkimusystävällinen ilmapiiri on ollut jäädytettynä useita vuosia ja vasta aivan viime aikoina on ollut nähtävissä merkkejä paluusta kokonaisvaltaiseen tutkimusotteeseen ja sen hyväksymistä, ettei merkityksellistä yleisradiotutkimusta voi tehdä siten, että radio- ja tv-toiminnan kokonaisyhteiskunnalliset kytkennät unohdetaan.

RAPORTTISATO 1977

Yhdentoista vuoden aikana on tutkimusraporttisarjassa julkaistu siis 159 raporttia eli runsaat 14 raporttia vuodessa. Viime vuoden sato oli 16 raporttia; tämän lisäksi valmistui 17 tutkimusmuistiota.

PTS-tutkimusta ovat olleet tekemässä viime vuosina vakituiset tutkijat Jukka H a a p a s a l o, Juha K y t ö m ä k i ja Martti S o r a m ä k k i, tutkimussihteerit Seija P i i p p o n e n ja free lance -tutkijat Rauno P a r i k k a ja Tuomo S a u r i.

Muun muassa oheisen raporttiluettelon antia voi tilata Seija Piipposelta tai Raila Kinnariselta, puh. 90-441141/3133 tai 3130 tai osoitteesta Kesäkatu 2, 00260 Helsinki 26. (JH)

SUOMEN LEHDISTÖHISTORIAALLINEN YHDISTYS - PRESSHISTORISKA FÖRENINGEN I FINLAND PERUSTETTU

Uusin suomalainen tieteellinen seura perustettiin Helsingissä Säätytalolla tiistaina 24.1.1978. Kyseessä on Suomen lehdistöhistoriallinen yhdistys - Presshistoriska föreningen i Finland. Yhdistyksen tarkoituksena on herättää, edistää ja tukea harrastusta ja tutkimusta lehdistöä ja sen historiaa kohtaan. Yhdistys tulee järjestämään kokouksia ja esitelmätilaisuuksia, sekä harjoittamaan julkaisutoimintaa omin julkaisuin ja avustamalla muita julkaisuja. Nyt on saatu myös pysyvä elin hoitamaan yhteyksiä jo olemassa oleviin lehdistön piirissä toimiin tai lehdistön historiaa harrastaviin järjestöihin koti- ja ulkomailla, erityisesti Pohjoismaissa.

Suomen lehdistöhistoriallisen yhdistyksen väliaikaiseen johtokuntaan valittiin prof. Päiviö Tommila puheenjohtajaksi, Prof. Torsten Steinby varapuheenjohtajaksi sekä jäseniksi apulaisprof. Seikko Eskola, maist. Laila Halme, toimittaja Matti Hakkarainen, päätoimittaja Keijo K. Kulha, prof. Eino Murtorinne, fil.kand. Raimo Salokangas ja dosentti Clas Zilliacus. Sihteerinä toimii hum.kand. Eeva-Liisa Aalto.

Yhdistyksen perustamisen virikkeenä on ollut mm. Suomen Akatemian, Sanomalehtien liiton ja Paikallislehtien liiton rahoittaman Suomen sanomalehdistön historia -projektin toiminta. Laajan projektiorganisaation ulkopuolelle on kuitenkin jäänyt suuri joukko lehdistön ja sen historian tutkimisesta kiinnostuneita. Lehdistöhistoriallisen yhdistyksen avulla pyritään luomaan yhdistävä tekijä myös varsinaista tutkimustoimintaa harjoittamattomien henkilöiden kesken.

Lehdistöhistoriallisen yhdistyksen jäseneksi voi ilmoittautua sihteerille osoitteella Eeva-Liisa Aalto, Auroran-
katu 7 A 7, 00100 Helsinki 10, puh. 90-443 275 (ilt.) tai Hallituskatu 15 V krs, 00100 Helsinki 10, puh. 90-191 2838.
(PT/E-LA)

OY YLEISRADIO AB, Suunnittelu- ja tutkimusosasto: TUTKIMUSRAPORTIT 1977

JUKKA HAAPASALO: Radio- ja televisio-ohjelmien yleisö 22.11...5.12.1976, 1/77

TUOMO SAURI: Televisiottomat, 2/77

MARTTI SORAMÄKI & TUOMO SAURI: Tietoja suomalaisten ajankäytöstä, 3/77

JUKKA HAAPASALO & RAUNO PARIKKA: Radio- och televisionsprogrammens svensk-språkiga publik 22.11...5.12.1976, 4/77

RAUNO PARIKKA & IRMELI KULOKARI: Television ajankohtaisohjelmat ja katsojien yhteiskunnallinen kiinnostus, Tv:n ajankohtaisohjelmaprojektin III osaraportti, 5/77

JUKKA HAAPASALO: Radio- ja televisio-ohjelmien yleisö 7...20.4.1977, 6/77

JUHA KYTÖMÄKI: Yleisön mielipiteitä kevyestä musiikista, 7/77

JUKKA HAAPASALO: Radio- ja televisio-ohjelmien yleisö 20.6...3.7.1977, 8/77

RAUNO PARIKKA: Kännetecknande drag för radio och tv-publiken, Om lyssnarvanorna beträffande regional-, ungdoms- och aktualitetsprogrammen samt om språkliga synpunkter beträffande tv-tittandet, 9/77

JUKKA HAAPASALO & KLAUS LEHMUSKALLIO & RISTO SINKKO: Radio- ja tv-ohjelmien seuraamisen muutokset vuosina 1965-1975, 10/77

JUKKA HAAPASALO: Radion, tv:n ja eri ohjelmatyyppien seuraaminen, 11/77

JUKKA HAAPASALO: Yleisradion seuraamistutkimukset, Historiallis-menetelmällinen tarkastelu, 12/77

JUKKA HAAPASALO: Finlands Rundradios frekvensundersökningar, En historisk-metodologisk betraktelse, 13/77

TUOMO SAURI: Televisio ja vapaa-aika, 14/77

JUHA KYTÖMÄKI: Televisio-ohjelmiston rakenne ohjelmatyyppin ja alkuperämaan mukaan vuonna 1976, 15/77

JUHA KYTÖMÄKI & SEIJA PIIPPONEN: Lapset ja aikuiset televisio-ohjelma 1:n sunnuntain aamulähetysten katsojina 20.3. ja 27.3.1977, 16/77.

TIEDOTUSOPILLINEN YHDISTYS TOY RY:N JÄSENMAKSUT

PS-TILI TA 5779 65-3 (PL 280, 33101 TAMPERE 10)

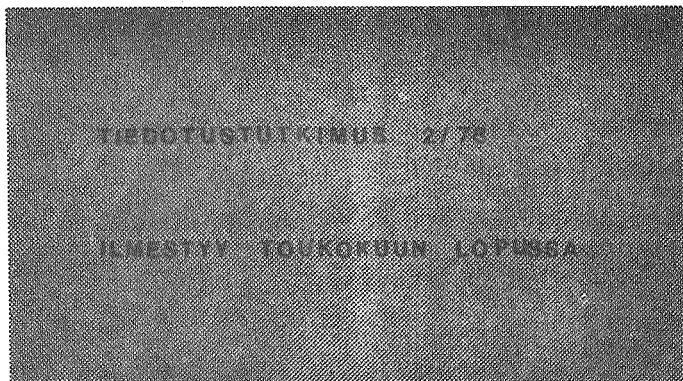
VUOSIJÄSENET 25 MK, OPISKELIJAJÄSENET 7 MK,
YHTEISÖT 150 MK, AINAISJÄSENET 300 MK

**TIEDOTUSTUTKIMUS-LEHDEN KIRJEEN-
VAIHTAJALAITOKSET**

Nordicom ja TOY ry kutsuivat 25.11. 1977 päivätyllä kirjeellään alan keskeisimpiä laitoksia ja liittoja mukaan lehden toimitustyöhön kirjeenvaihtajina. Myönteisen vastauksen ovat tähän mennessä lähettäneet:

Aikakauslehtien Liitto
Helsingin yliopisto, Tiedotusopin
laitos
Oy Mainos-TV-Reklam Ab
Paikallislehtien Liitto r.y.
Sanoma Osakeyhtiön toimittajakoulu
Statsvetenskapliga institutionen vid
Åbo Akademi
Suomen Aikakauslehdentoimittajien
Liitto
Suomen elokuvakerhojen liitto SEKL ry
Suomen Gallup Oy
Suomen sanomalehdistön historia -
projekti

Svenska social- och kommunalhögsko-
lan/Journalistlinjen
Taideteollinen korkeakoulu, Elokuva-
ja tv-linja
Tampereen yliopisto, Tiedotusopin
laitos
Tiedotusmiehet ry
Toimittajaliitto
Turun yliopisto, Poliitiikan tutki-
muksen ja sosiologian laitos/
poliittinen historia
Turun yliopisto, Poliitiikan tutki-
muksen ja sosiologian laitos/
valtio-oppi
Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus,
Graafinen laboratorio
Yleisradion suunnittelu- ja tutki-
musosasto.

NORDICOM/Tiedotusopin laitos
Tampereen yliopisto
PL 607
33101 Tampere 10
Puh. 931-156 324

TIEDOTUSOPILLINEN YHDISTYS TOY RY
PL 280
33101 Tampere 10
Puh. 931-37 411 (siht.)

TOIMITTAJAT:

Paula Jyrkiäinen (Nordicom)
Jukka Haapasalo (TOY RY, puh.joht.)
Renny Jokelin (TOY RY, siht.)